

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนใน
โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
Academic leadership of school administrators affecting student quality in
schools under the Samut Sakhon Primary Educational Service Area Office

มุกกรวี ราชปรีชา^{1*}, ฐิติพัฒน์ หิรัญนิธิธำรง², สมชัย พุทธา³

Mukravee Rachpreecha^{1*}, Thitiphat Hirannithithamrong², Somchai Phuttha³

^{1,2,3} หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกริก

^{1,2,3} Master of Education Program in Educational Administration, Krirk University

Corresponding author's e-mail: mooknarak27@gmail.com^{1}, thitiphta.muek@gmail.com², Somchi41@gmail.com³

Received: January 26, 2025

Revised: February 10, 2025

Accepted: February 23, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 2) ศึกษาระดับคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน 3) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา จำนวน 430 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นภาวะผู้นำทางวิชาการเท่ากับ .951 ค่าความเชื่อมั่นคุณภาพของนักเรียน เท่ากับ .930 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .966 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพของนักเรียนในโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ, ผู้บริหารสถานศึกษา, คุณภาพของนักเรียน

ABSTRACT

This research aimed to 1) study the level of academic leadership of school administrators, 2) study the level of student quality in schools, and 3) to analyze the relation between academic leadership of school administrators and quality of students in schools under the Office of the Primary Educational Service Area of Samut Sakhon. The sample consisted of 430 school administrators and teachers, by simple random sampling method. The research instrument was a questionnaire, with a reliability of academic leadership of .951, a reliability of student quality of .930, and a reliability of the entire questionnaire of .966. Data were analyzed by percentages, means, standard deviations, and stepwise multiple regression. The results showed that the overall and each aspect of academic leadership were at high level. 2) The quality of students overall and each aspect were at high level. 3) The relationship between academic leadership and quality of students overall was high.

Keywords: academic leadership, educational institution administrators, student quality

ความสำคัญของปัญหาการวิจัย

การบริหารงานของสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายนั้นขึ้นอยู่กับการบริหารงานวิชาการ และบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาว่าจะให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการมากน้อยเพียงใด และบุคลากรในสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการมากน้อยแค่ไหน ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่สำคัญยิ่งของผู้บริหารสถานศึกษาในการเตรียมการและติดต่อประสานให้เกิดความเข้าใจ ทำให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความพร้อม ทั้งนี้ทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจและปฏิบัติงานอย่างจริงจัง อันจะส่งผลให้การบริหารวิชาการของสถานศึกษาได้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ (Smith et al., 1961, อ้างถึงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553) ญุณแจสำคัญในการนำพาองค์กรไปสู่ความสำเร็จคือผู้บริหารสถานศึกษา เพราะในการที่องค์กรจะประสบผลสำเร็จได้จำเป็นต้องมีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ กว้างไกล มีประสบการณ์สามารถจูงใจผู้ร่วมปฏิบัติงาน มีคุณธรรม จริยธรรม และมีความทุ่มเทให้กับการพัฒนาองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ (นพพล ศุภวิทยาเจริญกุล, 2560) ในขณะที่ เพ็ญภา ศรีแปลก (2563) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการทำงานของบุคลากร และมีความสำคัญต่อผลงานโดยรวมทั้งหมดของสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะผู้นำหรือผู้บริหารนั้น เป็นผู้ควบคุม ดูแล และมีอิทธิพลต่อการดำเนินงาน ซึ่งทำให้ผลการปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสำคัญอย่างยิ่งต่อคุณภาพการสอนของครู ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนและระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงาน ภายในสถานศึกษา (Perkey & Smith 1883) สอดคล้องกับ Chell (1995) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ทำหน้าที่บริหารงานภายในสถานศึกษาและเป็นผู้ซึ่งมีอิทธิพลต่อคุณภาพการสอนของครูตลอดจนมีอิทธิพลต่อความมีประสิทธิภาพของการปฏิบัติงานภายใน

สถานศึกษา การศึกษาถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นหนทางอันนำไปสู่การสร้างความมีประสิทธิภาพและเป็นเลิศในสถานศึกษา ซึ่งการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิผลย่อมต้องอาศัยผู้บริหารที่มีความรู้ความสามารถประสบการณ์ในการบริหารการศึกษา มีความเป็นภาวะผู้นำทางวิชาการสูง จึงจะทำให้การบริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด ดังที่ จริยาภรณ์ พรหมมี (2559) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อพัฒนางาน การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน 3 องค์ประกอบ คือ 1) การกำหนดภารกิจของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายและด้านการสื่อสารเป้าหมายของโรงเรียน 2) การจัดการด้านการเรียนการสอน ได้แก่ ด้านการนิเทศและประเมินผลด้านการสอน ด้านการประสานงานการใช้หลักสูตร และด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน 3) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ได้แก่ ด้านการควบคุม ที่ใช้เวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครู และนักเรียน อย่างใกล้ชิด ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการพัฒนา และสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ และด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้

จากข้อมูลผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐาน (O-NET) ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564 ในรายวิชาคณิตศาสตร์ และในรายวิชาภาษาอังกฤษ ปีการศึกษา 2565 มีคะแนนเฉลี่ยลดลง แสดงให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไม่เป็นที่น่าพอใจตามมาตรฐานการศึกษา ผู้วิจัยสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นตัวแปรอิสระตามแนวคิดของจริยาภรณ์ พรหมมี (2559) ซึ่งมีปัญหาอยู่ 3 ประเด็น ได้แก่ 1) ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน 2) ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน 3) ด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน และตัวแปรตามคือ คุณภาพของนักเรียน ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 ว่าด้วยคุณภาพนักเรียนด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ซึ่งได้หยิบยกมา 3 ประเด็น ได้แก่ 1) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ 2) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม 3) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร
3. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารกับคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

การทบทวนวรรณกรรม

ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการและสถานการณ์ที่บุคคลหนึ่งได้เป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำในกลุ่มและมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มบุคคลนั้น สมาชิกในกลุ่มเชื่อว่ามีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่กลุ่มเผชิญอยู่ได้โดยอาศัยอำนาจหน้าที่หรือการกระทำของผู้นำในการชักจูง จูงใจให้บุคคลปฏิบัติตามความคิดเห็น หรือกระตุ้นชี้แนะให้บุคคลอื่นเกิดความเต็มใจแล้วกระตือรือร้นปฏิบัติงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การหรือของกลุ่มเพื่อให้งานบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้

ภารดี อนันต์นาวิ (2551) กล่าวเกี่ยวกับความหมายของภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการและสถานการณ์ที่บุคคลหนึ่งได้เป็นที่ยอมรับให้เป็นผู้นำในกลุ่มและมีอิทธิพลเหนือพฤติกรรมของสมาชิก ในกลุ่มบุคคลนั้น สมาชิกในกลุ่มเชื่อว่ามีความสามารถในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่กลุ่มเผชิญอยู่ได้โดย อาศัยอำนาจหน้าที่หรือการกระทำของผู้นำในการชักจูงหรือชี้นำบุคคลอื่นให้ปฏิบัติงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ ภายใต้สถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของส่วนรวม หรือของผู้นำได้อย่างไม่มีเงื่อนไข

ภาวะผู้นำในการบริหารสถานศึกษา คือภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารโรงเรียนให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ เนื่องจากผู้นำนั้นจะต้องเป็นผู้ที่ค้นหาข้อมูลของแต่ละบุคคลในหน่วยงานได้อย่างลึกซึ้ง เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันผู้นำที่ดีจะต้องเป็นผู้รู้จักเข้าถึงธรรมชาติพื้นฐานของบุคลากรในหน่วยงานของตน เป็นนักสื่อสารที่ดีกับผู้ร่วมงาน และสามารถเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ และแก้ไขปัญหาเหล่านั้นให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี นอกจากนั้น คุณภาพภาวะผู้นำของผู้บริหารจะมีผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาของนักเรียน และความเจริญก้าวหน้าของโรงเรียน

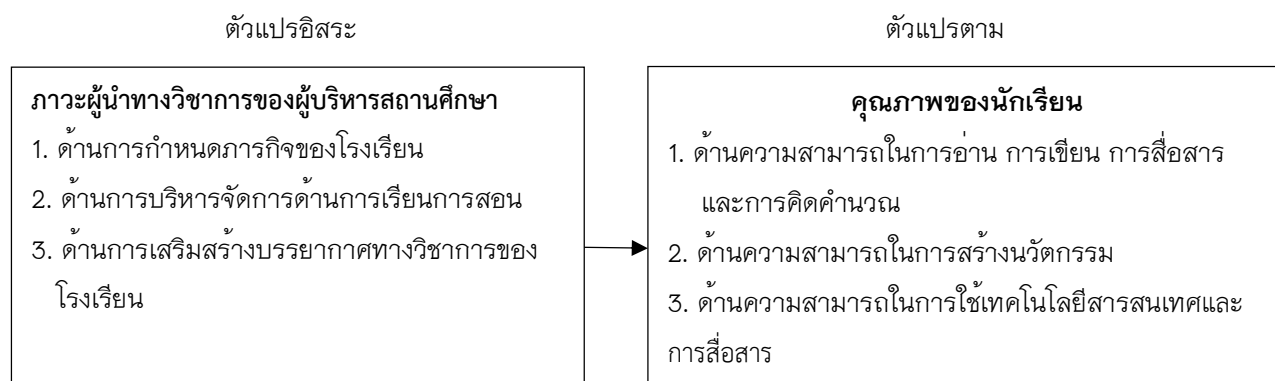
คุณภาพของนักเรียน หมายถึง การมุ่งให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ พัฒนาอย่างรอบด้านเพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม เสริมสร้างให้เป็นผู้มีศีลธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย ปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกของการทำประโยชน์เพื่อสังคม สามารถจัดการตนเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข มีความครอบคลุมในด้านความสามารถและทักษะตลอดจนคุณลักษณะที่จะช่วยเสริมสร้างให้นักเรียนมีคุณภาพบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร

สมาน อัครภูมิ (2550) กล่าวเกี่ยวกับความหมายของคุณภาพของนักเรียน หมายถึง คุณภาพเป็นนามธรรมที่ตั้งอยู่บนฐานของค่านิยม หรือวิธีการที่คนเห็นว่ามีความดี คุณภาพ ดังนั้นคุณภาพอาจเป็นเรื่องที่ต้องทำความเข้าใจ และสร้างขึ้น ดังคำกล่าวที่ว่า “คุณภาพไม่มีขาย อยากได้ให้สร้างเอง” โดยสรุปคุณภาพ มี 2 ลักษณะ คือ 1) คุณภาพเชิงสมบูรณ์ (absolute quality) หมายถึง คุณภาพเชิงสรุป และเป็นคุณค่าเฉพาะบุคคลหรือกลุ่มบุคคล ซึ่งอาจจะได้ข้อสรุปจากชื่อเสียง ประวัติ และผลงาน ตลอดจนการอ้างอิงจากบุคคลอื่นในสังคมเป็นคุณภาพตามใจผู้ใช้หรือคุณภาพตามอุดมคติ” 2) คุณภาพเชิงสัมพัทธ์ (relative quality) หมายถึง คุณภาพเชิงเปรียบเทียบสภาพที่เป็นอยู่กับสภาพที่คาดหวัง ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะมีการกำหนดนิยามและมาตรฐานการศึกษาและใช้เกณฑ์ ดังกล่าว เป็นบรรทัดวัดคุณภาพของหน่วยงานที่เรียกว่า “คุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้”

ดังนั้น ภาวะผู้นำของผู้บริหารเป็นสิ่งสำคัญอย่างหนึ่งในการบริหารโรงเรียนให้โรงเรียนบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันผู้นำที่ดีจะต้องเป็นผู้รู้จักเข้าถึงธรรมชาติพื้นฐานของบุคลากรในหน่วยงานของตน เป็นนักสื่อสารที่ดีกับผู้ร่วมงาน และสามารถเผชิญกับปัญหาต่าง ๆ และแก้ไขปัญหาเหล่านั้นให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี เพื่อพัฒนาคุณภาพของนักเรียนให้มีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายหรือเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนด โดยการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนเริ่มต้นจากการพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยมีความต้องการให้เกิดกับนักเรียนในปัจจุบันที่กำหนดในรูปแบบของมาตรฐานการศึกษา

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ผู้วิจัยจึงศึกษาจากแนวคิด เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกำหนดเป็นตัวแปรอิสระคือ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามแนวคิดของจริยาภรณ์ พรหมมี (2559) Hallinger & Murphy (1985) Krug (1992) ที่มีความสอดคล้องกับปัญหา 3 ด้าน 1)การกำหนดภารกิจของโรงเรียน 2)การบริหารจัดการด้านการเรียนการสอนและ 3)การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาจากประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ มาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตัวแปรตามคือ คุณภาพนักเรียน ประกอบไปด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ได้แก่ มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษา ในครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดใช้วิจัยเชิงปริมาณ (quantitative research) ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ขนาดของสถานศึกษา ขนาดเล็ก 27 แห่ง ขนาดกลาง 54 แห่ง ขนาดใหญ่ 18 แห่ง และขนาดใหญ่พิเศษ 3 แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 102 แห่ง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 86 แห่ง และผู้วิจัยได้กำหนดผู้ให้ข้อมูลสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สถานศึกษาละ 5 คน เท่า ๆ กัน ได้แก่ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ จำนวน 1 คน หัวหน้าฝ่าย 2 คน และครูผู้สอน 2 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น จำนวน 430 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูลคือ ปัจจุบันตำแหน่งหน้าที่หลักสถานศึกษาที่สังกัด จำนวน 1 ข้อ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ที่กำหนดคำตอบไว้

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน จำนวน 5 ข้อ ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน จำนวน 5 ข้อ ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน จำนวน 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น จำนวน 15 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จำนวน 3 ด้าน ประกอบด้วย ด้านมีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ จำนวน 5 ข้อ ด้านมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม จำนวน 5 ข้อ ด้านมีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จำนวน 5 ข้อ รวมทั้งสิ้น จำนวน 15 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการตรวจสอบความเที่ยงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม (content validity) ด้วยวิธีหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ของแบบสอบถามจำนวน 30 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ระหว่าง .899 – .911 (Cronbach's Alpha Coefficient) ค่าความเชื่อมั่นคุณภาพของนักเรียน อยู่ระหว่าง .866 – .931 (Cronbach's Alpha Coefficient) และค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .966 แสดงว่า ค่าความเชื่อมั่นที่วิเคราะห์ได้มีค่าสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

1) นำหนังสือจากคณบดีคณะศิลปศาสตร์ ผ่านผู้อำนวยการหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกริก เพื่อออกหนังสือถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือแจ้งเรียนโรงเรียนในสังกัด ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกลุ่มตัวอย่างการวิจัย

2) ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถาม จำนวน 430 ฉบับ ไปยังสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรของสถานศึกษาในสังกัด

3) ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน จำนวน 380 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.37 จึงดำเนินการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสอบถาม และจัดลำดับข้อมูล เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้น ไปวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผล ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลทั้งหมดมาพิจารณาตรวจสอบแบบสอบถาม เพื่อเลือกแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์มาจัดระบบข้อมูลลงรหัส จากนั้นนำไปวิเคราะห์ (unit of analysis) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (บุญชม ศรีสะอาด, 2554) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product-moment correlation coefficient) เปรียบเทียบกับเกณฑ์ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2553) และภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุคูณแบบปกติ (enter method of multiple regression) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่อไป

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร นำเสนอดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน (X_1)	4.47	.44	มาก
2. ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน (X_2)	4.44	.50	มาก
3. ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน (X_3)	4.44	.50	มาก
ภาพรวม	4.45	.44	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยอันดับ 1 คือ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน (X_1) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$) อันดับ 2 คือ ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน (X_2) เท่ากันกับด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน (X_3) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.44$)

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร

คุณภาพของนักเรียน (Y_{tot})	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ (Y_1)	4.45	.51	มาก
2. ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Y_2)	4.52	.56	มากที่สุด
3. ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Y_3)	4.40	.51	มาก
ภาพรวม	4.46	.46	มาก

จากตาราง 2 พบว่า คุณภาพของนักเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = .46) เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย อันดับ 1 คือ ด้านความสามารถในการสร้างนวัตกรรม (Y_2) อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D. = .56) อันดับ 2 คือ ด้านความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ (Y_1) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = .51) และสุดท้ายอันดับ 3 คือ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Y_3) อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = .51)

ตาราง 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับคุณภาพของนักเรียน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	X_1	X_2	X_3	Y_{tot}
1.ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน (X_1)	-	.762**	.756**	.744**
2.ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน (X_2)		-	.797**	.762**
3.ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน (X_3)			-	.759**
X_{tot}	.904**	.930**	.928**	.820**

จากตาราง 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่าง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร (X_{tot}) กับคุณภาพของนักเรียน (Y_{tot}) โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์ อยู่ในระดับมาก ($r_{xy} = .820^{**}$) ซึ่งมีความสัมพันธ์ในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับความสัมพันธ์ จากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน (X_2) อยู่ในระดับมาก ($r = .762^{**}$) รองลงมาคือ ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน (X_3) อยู่ในระดับมาก ($r = .759^{**}$) และด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน (X_1) อยู่ในระดับมาก ($r = .744^{**}$)

การอภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารในสถานศึกษานำหลักภาวะผู้นำทางวิชาการมาปฏิบัติงานด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวรรณ เสาวคนธ์ (2565) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพของโรงเรียน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาระยอง เขต 1 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ การกำหนดภารกิจของโรงเรียน การจัดการเรียนการสอน และการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ตามลำดับ แนวคิดของเกตุสุตา กิ่งการจร (2560) กล่าวเกี่ยวกับการกำหนดภารกิจของโรงเรียนเป็นการกำหนดขอบเขตด้านวิชาการของสถานศึกษาและให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม มีการวิเคราะห์ความต้องการของครูเพื่อนำไปพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการของสถานศึกษา ใช้ข้อมูลด้านผลการเรียนของนักเรียนเพื่อพัฒนาเป้าหมายด้านวิชาการ ตามแนวคิดของสุขฤทัย จันทรทรวงกร (2558) กล่าวเกี่ยวกับความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีพฤติกรรมในการชี้นำส่งเสริม สนับสนุน และโน้มน้าวใจในการพัฒนางานวิชาการที่เกี่ยวข้องกับกำหนดภารกิจของโรงเรียน การพัฒนาการเรียนการสอน และการสร้าง เพื่อให้การจัดกิจกรรมบรรยากาศในโรงเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกับงานด้านวิชาการ

2. คุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาทุกแห่ง เห็นความสำคัญของคุณภาพของนักเรียนเป็นหลัก นักเรียนมีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ไข่มมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ คุณภาพผู้เรียน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ไข่มมาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ฉบับลงวันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2561 กล่าวเกี่ยวกับคุณภาพของนักเรียนดังนี้ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของผู้เรียน 1) มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ 2) มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และแก้ปัญหา 3) มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรม 4) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 5) มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา และ 6) มีความรู้ ทักษะพื้นฐานและเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ สอดคล้องกับแนวคิดของ สุกัญญา ชุ่มช้อย (2565) กล่าวเกี่ยวกับการสร้างนวัตกรรมเป็นสิ่งที่เกิดจากกระบวนการเปลี่ยนแปลงอย่างมีจุดมุ่งหมาย เพื่อสร้างผลลัพธ์ที่มีคุณค่าใหม่หรือมีมูลค่าทางเศรษฐกิจและอาจนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ได้ โดยการเปลี่ยนแปลงทางความคิด การผลิต กระบวนการ หรือองค์การ กระบวนการสร้างการเปลี่ยนแปลงนั้นมีทั้งการเปลี่ยนแปลงขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ทั้งการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉมและแบบค่อยเป็นค่อยไป หรือการพัฒนาต่อยอด เพื่อให้ได้สิ่งใหม่ หรือองค์ประกอบใหม่ สอดคล้องกับแนวคิดของ จิรวรรณ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ (2556) กล่าวถึงการอ่านยังเป็นการโต้ตอบระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนผ่านการรับรู้ เข้าใจในสิ่งที่อ่าน เพื่อพัฒนาตนเอง ด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคม สอดคล้องกับโสภณ สาทรสัมฤทธิ์ผล (2555) กล่าวว่า การเขียนเป็นทักษะในการใช้ภาษาที่มุ่งถ่ายทอดความรู้สึก

ความคิด ความรู้และข้อมูลต่าง ๆ เป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อให้ผู้อ่านได้รับทราบ จุดประสงค์ตามเจตนาของผู้เขียน สอดคล้องกับแนวคิดของสุรพงษ์ โสธนเสถียร (2563) กล่าวเกี่ยวกับการสื่อสารเป็นการโอนความหมาย (meaning tranter) ระหว่างผู้สื่อสาร (communicators/ communicants) ซึ่งผู้สื่อสารหมายถึงทั้งผู้ส่ง สาร และผู้รับสารไม่ว่าจำนวนเท่าใด เพื่อพยายามทำให้พวกเขาเข้าใจในความหมายเดียวกัน สอดคล้องกับแนวคิดของภาสกร เรืองรอง และคณะ (2561) กล่าวว่า การคิดคำนวณ เป็นทักษะที่ผู้เรียนทุกคนจำเป็นต้องพัฒนาเพราะเป็นทักษะที่มีความเกี่ยวข้องกับทักษะเสริมศักยภาพอื่นในศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดเชิงวิพากษ์ และความคิดสร้างสรรค์ โดยใช้พื้นฐานความรู้ด้านวิทยาการคอมพิวเตอร์ อันเป็นส่วนประกอบสำคัญของ การเรียนวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีวิศวกรรมศาสตร์ และคณิตศาสตร์ สอดคล้องกับงานวิจัยของปิยนถ ธนพรวรกุล (2560) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารงานวิชาการกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าการบริหารงานวิชาการ อยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของรุณี ห่อทอง (2563) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนบ้านห้วยนกแล พบว่า รูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนบ้านห้วยนกแล ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 1) เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน องค์ประกอบที่ 2 ปัจจัยการบริหาร ประกอบด้วย 1) คณะกรรมการบริหาร 2) คุณลักษณะของผู้บริหารและครู องค์ประกอบที่ 3 กระบวนการบริหาร ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 การวางแผน ขั้นตอนที่ 2 การจัดองค์กร ขั้นตอนที่ 3 การดำเนินงานตามแผนงาน ขั้นตอนที่ 4 การกำกับติดตาม ขั้นตอนที่ 5 การปรับปรุงพัฒนา องค์ประกอบที่ 4 ผลลัพธ์ ประกอบด้วย 1) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 2) คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียน 3) ความพึงพอใจของครู ในภาพรวมผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นว่ารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียนของโรงเรียนบ้านห้วยนกแล มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมากที่สุด และผ่านเกณฑ์ที่กำหนด

3. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า ตัวแปรที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนได้แก่ ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มีการนำแผนกลยุทธ์มาใช้ในการบริหารจัดการโรงเรียนในการกำหนดเป้าหมาย กำหนดแนวทาง ยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ทั้งสร้างรูปแบบ และแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมสนับสนุนการจัดสภาพแวดล้อมของการเรียนการสอนครู ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปวีณา บุทธิจักร และคณะ (2564) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ร้อยละ 64.40 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการพยากรณ์ เท่ากับ ± 23.458 และมีแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีการวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลาง กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน วางแผนเตรียมความพร้อมให้กับครูในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน การพัฒนานักเรียน ติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน และส่งเสริมให้ครู

นำเสนอพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน มีการดำเนินการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนร่วมมือกับผู้ปกครอง นักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา มาศเมฆ (2557) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 5 ระบุว่าสถานศึกษาควรให้การสนับสนุนส่งเสริมการจัดสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอน การเอื้อให้มีทรัพยากรและการจัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย กระตุ้นในการจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสะท้อนผลงานการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน สร้างวัฒนธรรมที่มุ่งการเรียนรู้ การสร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจให้แก่ครูและผู้เรียน ข้อเสนอแนะงานวิจัยดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักภาวะผู้นำทางวิชาการในเรื่อง ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรนำเทคนิค ดังนี้ ด้านการมีทักษะในการทำงาน ด้านการมีสุขภาวะที่ดีและมีสุนทรียภาพ ด้านการมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ด้านการมีทักษะในการแสวงหาความรู้ ด้านการมีความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นตามหลักสูตร และด้านการมีความสามารถในการคิดอย่างเป็นระบบ

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ทั้ง 3 ด้านได้แก่ 1) ด้านการกำหนดภารกิจของโรงเรียน 2) ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน 3) ด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ซึ่งอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ในฐานะที่เป็นหน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดให้มีการอบรม ให้ข้อมูลการศึกษาระเบียบ วิธีการและเกณฑ์ ของการบริหารงานบุคคลเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแก้ไขปัญหาคุณภาพของนักเรียน คุณภาพการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและดำเนินงานของสถานศึกษาที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลมีประสิทธิภาพและตอบสนองนโยบายสูงสุด ทั้งอัตราค่าจ้างที่เพียงพอต่อปริมาณนักเรียนและคุณภาพของการปฏิบัติงานที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อให้คุณภาพของนักเรียนของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1.ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อันดับสุดท้ายโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการบริหารจัดการด้านการเรียนการสอน เท่ากันกับด้านการเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร จึงควรกำหนดแนวทางยุทธศาสตร์ในการจัดการเรียนรู้ทั้งสร้างรูปแบบ และแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสะท้อนผลงานการสร้างและรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนักเรียน

1.2.คุณภาพของนักเรียนโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก อันดับสุดท้ายโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ควรส่งเสริมด้านการพัฒนา ระบบสารสนเทศช่วยการเรียนการสอน จัดหาเครือข่าย อินเทอร์เน็ตเพื่อการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับงานด้านการศึกษา

1.3.สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร สามารถนำผลงานวิจัยครั้งนี้ ไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียน โดยภาวะผู้นำที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน จะช่วยแก้ไขปัญหาคุณภาพของนักเรียน คุณภาพการศึกษา คือผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงออกถึงการมีภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะในงานวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรศึกษาเกี่ยวกับคุณภาพของนักเรียนเพื่อทำให้ทราบถึงคุณภาพของนักเรียนในเชิงลึก โดยการวิจัยเชิงคุณภาพควบคู่กับการวิจัยเชิงปริมาณ

2.2. ควรศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนโดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพในการใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลแบบการสัมภาษณ์ในเชิงลึกและการประชุมสนทนากลุ่ม

2.3. ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนในโรงเรียนด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพและวิธีการวิจัยเชิงปริมาณแบบผสมกัน

เอกสารอ้างอิง

- เกตุสุตา กิ่งการจร. (2560). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 4 สระบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- จริยาภรณ์ พรหมมี. (2559). ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิรวัดณ์ เพชรรัตน์ และอัมพร ทองใบ (2556). การอ่านและการเขียนทางวิชาการ. โอเดียนสโตร์.
- จิรวรรณ เสาวคนธ์. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2553). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 12). กรุงเทพฯ: เทพเนรมิตการพิมพ์.
- นพพล ศุภวิทยาเจริญกุล. (2560). ภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ สกลนคร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). หลักการวิจัยเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวิริยาสาน.
- ปรียาพร วงศ์นุตรโรจน์. (2553). การบริหารงานวิชาการ. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปวีณา บุทธิจักร, วัฒนา สุวรรณไตรย์ และจินดา ลาโพธิ์. (2564). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผล ต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21. วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 10(37), 210–220.

- ปิยนาด ธนพรวรกุล. (2560). การบริหารงานวิชาการกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในโรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เพ็ญภา ศรีแปลก. (2563). การศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ภาสกร เรืองรอง, รุจโรจน์ แก้วอุไร, ศศิธร นาม่วงอ่อน, อพัชชา ช้างขวัญยืน และศุภสิทธิ์ เต็งคิว. (2561). Computational Thinking กับการศึกษาไทย. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 10(3), 322-330.
- ภารดี อนันต์นารี. (2551). หลักการแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา. มนตรี.
- รุณี ห่อทอง. (2563). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพนักเรียน ของโรงเรียนบ้านห้วยนก แล. รายงานวิจัย. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สมาน อัครภูมิ. (2550). การใช้การวิจัยพัฒนารูปแบบในวิทยานิพนธ์ระดับ ปริญญาเอก. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี*. 2(2), 76-84.
- สุกัญญา แซ่มซ้อย. (2565). การบริหารวิชาการที่ตอบสนองการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุค พลิกผัน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุขฤทัย จันทรทรงกรด. (2558). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดจันทบุรีสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยม เขต 17. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุรพงษ์ โสธนเสถียร. (2563). สารกับการสื่อความหมาย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักส์.
- โสภณ สาทรสัมฤทธิ์ผล. (2555). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ: ทริปเพิ้ล เอ็ดดูเคชั่น.
- อังคณา มาศเมฆ. (2557). การบริหารงานวิชาการกับคุณภาพผู้เรียนในโรงเรียนเทศบาลกลุ่มศึกษาท้องถิ่น 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Chell, J. (1995). *Introducing principals to the role of instructional leadership* (SSTA Research in Brief). Saskatchewan School Trustees Association. ERIC. <https://eric.ed.gov/?id=ED391222>.
- Hallinger, P., & Murphy, J. F. (1985). Assessing the instructional management behavior of principals. *The Elementary School Journal*, 86(2), 217-247.
- Krug, S. E. (1992). Instructional leadership: A constructivist perspective. *Educational Administration Quarterly*, 28(3), 430-443.
- Perkey, S. C., & Smith, M.S. (1993). Effective Schools: A Review. *The Elementary School Journal*, 83(4), 426-452.
- Smith, E. W., Krouse, S. W., Jr., & Atkinson, M. M. (1961). *The educator's encyclopedia*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.